IQRO JURNALI / 2023
GUVOHNOMA № 060680
E-ISSN : 2181-4341
https://wordlyknowledge.uz
IMPACT FACTOR(SJIF) : 3,934

IMPACT FACTOR (RESEARCH BIB) – 7,245
VOLUME 7, ISSUE 2, 2023

AVTOMATLASHTIRILGAN MEHMONXONALARNI BOSHQARISH TIZIMLARI

Istamova Muhabbat Isroilovna

Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti "Servis" kafedrasi stajyor assistenti

Toshpolatov Shoxrux

Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti mxt 222-guruh talabasi

Annotatsiya

Bugungi rivojlangan davlatlarning barchasida mehmonxonalarni avtomatlashtirish tizimlari mehmonxonachilarga mehmonxona ishlarini to'liq nazorat qilish imkonini beradi, shu bilan birga xarajatlarni kamaytirish va mehmonlarning qoniqishini oshirish uchun jarayonlarni avtomatlashtirish va optimallashtiradi. Biz ushbu maqolada mexmonxona va uning avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimi uning samaradorligi haqida so’z yuritamiz.

Kalit so’zlar

Mehmonxonani boshqarish tizimi, onlayn bron qilish, axborotni boshqarish tizimi.

Bugungi rivojlangan davlatlarning barchasida Mehmonxonalarni avtomatlashtirish tizimlari va zamonaviy mehmonxonalar talabidan kelib chiqqan holda kompyuterlashitirish mehmonxonachilarga mehmonxona ishlarini to'liq nazorat qilish imkonini beradi. Shu bilan birga mehmonxona egasiga xarajatlarni kamaytirish va mehmonlarning vaqtini unumli sarflash va mehmonxona xizmatlaridan qoniqishini oshirish uchun jarayonlarni avtomatlashtirish va optimallashtirish ishlari amalga oshirib kelinmoqda. Bularning barchasi mehmonxona egasiga va mehmonxonaga tashrif buyuruvchilarga ham ko’pgina qulayliklar yaratib beradi. Bunga quyidagilar kiradi: kontaktsiz ro'yxatdan o'tish va chiqish uchun mehmonlarga kirishni avtomatlashtirish, bu esa reseptsiya xodimlarisiz ishlash barchasini kompyuter bajarishi, ortiqcha harajatlardan xalos bo’lishga imkon beradi. Xodimlarni intuitiv rejalashtirish va vazifalarni boshqarish va shu kabilar, bu xodimlar xarajatlarini kamaytirish va ish yuklarini teng taqsimlash uchun jadvallarni optimallashtiradi.

Avtomatlashtirish jarayoniga kiritilgan mehmonxona xizmatlari quyidagilar:

1. muhandislik
2. texnik xizmatlar
3. oziq-ovqat xizmati
4. tijorat xizmati
5. ma'muriy xizmat,
6. nomerlarni boshqarish xizmati.

Nomerlarni boshqarish xizmati mehmonlarni qabul qilish va ularga xizmat ko'rsatishning asosiy biznes jarayonlarini amalga oshiradi va ko'p jihatdan taqdim etilayotgan xizmatlar sifatini aniqlaydi. Shu nuqtai nazardan, ushbu xizmat, birinchi navbatda, avtomatlashtiriladigan asosiy obyektlardan biridir. Ushbu bo'linma qabul qilish va joylashtirish xizmati xodimlari, xona xizmati xodimlari, birlashtirilgan xizmat ko'rsatish xizmati, shu jumladan eshiklar, elchilar, tashuvchilar va boshqalarni o'z ichiga oladi.

Xizmatning asosiy funktsiyalari quyidagilardan iborat:

1. xona bron qilish;
2. mehmonlarni qabul qilish,
3. ro'yxatga olish va joylashtirish;
4. taqdim etilgan xizmatlar uchun to'lovni qabul qilish
5. mehmonlarni tark etishda zarur hujjatlarni rasmiylashtirish;
6. mehmonlarga turli xil maishiy xizmatlarni ko'rsatish;
7. xonalarning sanitariya-gigiyena holatini saqlash.

Boshqaruvni takomillashtirish muvaffaqiyatsizlik ehtimolini kamaytirish ma'muriy xizmat ma'muriy xizmat mehmonxona kompleksini boshqarish bilan bog'liq asosiy biznes jarayonlarini amalga oshiradi.

Mehmonxonaning barcha xizmatlarining faoliyatini muvofiqlashtirish, moliyaviy masalalar va kadrlar bilan bog'liq muammolarni hal qilish, nazorat funktsiyalari va boshqalar. Odatda, ushbu xizmat mehmonxona direktori va yuqori menejerlari, buxgalteriya, moliyaviy xizmat, kadrlar bo'limi va boshqalarni o'z ichiga oladi. Ushbu blokning ishchilari, odatda, mehmonxona boshqaruv tizimida ishlaydigan barcha ma'lumotlarga kirish uchun eng to'liq huquqlarga ega.

Oziq-ovqat xizmati Ushbu xizmat asosiy xizmatlardan biri – keng qamrovli mehmonxona mahsulotining bir qismi bo'lgan oziq-ovqat tayyorlash va sotish imkonini beradi. Mehmonxona korxonasi tarkibida bu to'g'ridan-to'g'ri mehmonlarga xizmat ko'rsatadigan eng muhim xizmatlardan biridir. Oziq-ovqat axborot xizmati nisbatan mustaqil tuzilmadir, ammo shunga qaramay, qabul qilish va joylashtirish xizmati bilan bog'liq, chunki sotish hajmini rejalashtirish va prognozlash to'g'ridan- to'g'ri mehmonlar soniga bog'liq.

Muhandislik va texnik xizmatlar:

Muhandislik-texnik xizmatlar issiqlik va suv ta'minoti, konditsionerlik, elektrotexnika qurilmalari, aloqa tizimlari va teleeshittirish tizimlariga xizmat ko'rsatish bilan shug'ullanadi. Ushbu kichik tizimni boshqarish nuqtai nazaridan asosiy e'tibor texnologik jarayonlarni boshqarishni avtomatlashtirishga qaratilishi kerak. Axborot ushbu xizmat odatda raqamlar fondida yuzaga kelgan texnik nosozliklar haqida ma'lumot olgan raqamli fondni boshqarish xizmati bilan bog'liq bo'lishi kerak.

Birinchi avtomatlashtirilgan mehmonxona boshqaruv tizimlari 1975-yilda G'arbda paydo bo'lgan. Keyinchalik tizimlarni ishlab chiqish va rivojlantirish, ularni butun dunyo bo'ylab minglab mehmonxonalarda joriy etish va ulardan foydalanish bo'yicha katta tajriba to'plash ishlari ko'p yillar davomida amalga oshirildi. Bu yillar davomida rivojlangan va turistik markaz sifatida faoliyat olib borayotgan davlatlarning barchasida avtomatlashtirilgan mehmonxonalarning turli shakllari faoliyat olib bordi va rivojlana boshladi.

Bugungi kunda G'arb tizimlari yuqori funktsionallik va "etuklik" bilan ajralib turadi, ko'p yillar davomidagi tajribalar va ko'nikmalar yuksak darajada takomillashgan jahon standartlariga asoslangan mehmonxonalar faoliyatini yo'lga qo'yishga imkon bergan. Boy imkoniyatlarga, ko'p yillik tajribaga ega G'arb mehmonxonalar tizimida avtomatlashtirish keng ko'lamda qo'llanilib kelinmoqda va Microsoft tomonidan o'tkazilgan tadqiqotga ko'ra, bunday tizimlarning narxi yuqori, g'arbdagi barcha mehmonxonalarning 60-70% bu ilg'or yuqori samarali boshqaruv texnologiyasidan foydalanadi.

Bu texnologik taraqqiyotning o'sib borayotgan sur'atlaridan kelib chiqadiki: agar ilgari mehmonxonalar har bir 7-9 yilda o'rtacha texnologik jihozlarni o'zgartirgan bo'lsa, bugungi kunga kelib — har bir 3-5 yilda va bu muddatni qisqartirish tendentsiyasi davom etmoqda.

Professional tizimlar zamirida ko‘plab mehmonxonalarning muvaffaqiyatli ish tajribasi yotadi. Bu tajriba yildan yilga oshib bormoqda va yangi professional ishlovlarda takomillashtirilmoqda. Hozirgi vaqtda avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimini tanlashda mehmonxonalar diqqatiga sazovor bo‘lgan bir nechta professional ishlovlar mavjud. Mehmonxona xo‘jaliklarini avtomatlashtirish kompleks tizimlari ko‘pligiga qaramay, bunday tizimlarni tuzishning asosiy prinsiplari ancha o‘xshash. Barcha tizimlar mehmonxonaning asosiy xizmatlari, chunonchi: nomerlar fondi, ma’muriy, tijorat, muhandislik, umumiy ovqatlanish xizmatlari faoliyatini avtomatlashtiruvchi dasturlar paketidan tashkil topadi. Dasturlarning o‘zi funksional prinsipga ko‘ra tuzilgan. Masalan, nomerlar fondini boshqarish xizmati (Front office)ni avtomatlashtirish dasturi nomerlar fondini boshqarish, rezervlash, bronlash, mehmonlarni ro‘yxatga olish, joylashtirish, yashash va ko‘rsatilgan xizmatlar bahosini avtomatik tarzda yozish yo‘li bilan mehmonlarning hisobvaraqlarini yuritishni ta’minlash imkonini beradi.

Fan-texnika taraqqiyoti, jamiyat taraqqiyoti asta-sekin odamlarning turmush tarzini o'zgartirdi. Mehmonxona sanoati va Internetning uyg'unligi mehmonxona rivojlanishining muqarrar tendentsiyasi bo'lib, sotishning tarmoq rejimi mehmonxonalarning etakchi va ustuniga aylanadi. Mehmonxona bozorini kengaytirishning muhim usuli sifatida mehmonxona xonalarini onlayn bron qilish mehmonxona rivojlanishiga juda katta ta'sir ko'rsatadi. Mehmonxona xonasini onlayn bron qilishsiz mehmonxona unutiladi va bozor tomonidan tashlab ketiladi. Ushbu tizimning tahlili va dizayni ushbu tendentsiyaga moslashish va elektron tijoratning mehmonxonaga ta'sirini aks ettirishdan iborat. Mehmon xonalarini bron qilishning asosiy ehtiyojlarini tahlil qilish bilan bir qatorda, ushbu tizimning tahlili va dizayni mijozlarning individual ehtiyojlarini mijozlar nuqtai nazaridan har tomonlama tahlil qiladi, bu elektron tijoratning yana bir xususiyati - individual ehtiyojlarni ko'rsatadi. Elektron tijorat odamlarning shaxsiy ehtiyojlarini qondirish uchun ko'proq

tovarlar va xizmatlarni olib keladi. Kelajakdagi jamiyatda odamlar o'zlari xohlagan tovarlar va xizmatlarni uyda sotib olishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Huang Tiyun . Boshqaruv operatsion tizimi [M]. Pekin: Oliy ta'lim matbuoti. 2004 yil.

2. Yang Shanlin , Qi Congqian , He Jianmin . Elektron tijoratga kirish [M]. Pekin: China Machine Press. 2002, 8.

3. Milliy turizm boshqarmasi xodimlarining mehnat byurosi. Mehmonxona kompyuter ma'lumotlarini boshqarish [M]. Pekin: Turizm ta'limi matbuoti. 2007 yil.

4. Alieva M. T. (2018). Tourism problems in the Central Asian republics. Theoretical & Applied Science, (11), 30-34.

5. Алиева М. (2020). Science and Education Studies. Архив научных исследований,

6. Алиева, М. (2020). Harvard Journal of Fundamental and Applied Studies. Архив научных исследований,

7. Chen Ming. Dasturiy ta'minot muhandisligi kursi [M]. Pekin: Ilmiy matbuot. 2002

WORDLY
KNOWLEDGE